

LA PUBILLETA

AL poble de la seva tía tothom la coneixía per pubilleta. Tots l'estimaven tant, que la consideraven com si hagués nascut en aquella terra aspra i bella a l'ensems, on hi passava dues temporades durant l'any. Part de primavera i tots els mesos de l'estiu. Aquestes temporades, la tía Rosa, les esperava amb delit. La pubilleta donava vida en aquella casa, on no coneixien l'amor filial. L'arribada de la María-Pía, així s'anomenava la pubilleta, era un aconteixement que omplenava la casa, i fins el poble, d'alegría. En canvi, quina tristesa, el día que, obeïnt ordres del seu pare, retornava a ciutat.

En el jorn del comiat, es repetía invariablement la mateixa escena; la pobra tía plorava inconsolable, i acabava contentant-se amb dos o tres manyagueríes de la seva nebodeta, que sempre prometía el retorn pel mes vinent.

Algú del poble, contemplant la marxa del tren que s'enduia a la María-Pía, també sentía com una mena d'enyor, que procurava ofegar per mig la sollitud d'aquells camps fèrtils i exuberants.

*
* *

Pocs díes feia que regnava l'alegría a casa dels Dexems. Havía arribat la pubilleta, i s'havía despertat la vella casa que hom creia adormida per a sempre.

María-Pía no 's deixava cames. Pujava, baixava, de l'un pis a l'altre. Tot era enrenou. Aquí una planta, allí un bibelot que la tía havía posat de recó. Aquella casa havía canviat de fesomía. La tía en restava tant satisfeta i cofoia, que la cosa més natural i senzilla, als seus ulls, triplicava en valúa.

En els díes següents a l'arribada de la María-Pía, eren continuades les visites a casa Dexems. Les noies principals del poble, visitaven a la forestera, i feien grans elogis d'ella. Algunes, fins volíen imitar el seu vestir i manera de parlar. Totes volíen ésser ses amigues íntimes i anar a passejar amb ella. No obstant, totes sentíen certa gelosía, perque els joves del poble tenien preferencia per ella, que posseïa aquells ulls tan expresius i aquella boca tan riallera. Però, lo cert és, que 'ls joves, aquells joves ben pentinats, els diumenges, no goçaven parlar-li. Era una muda contemplació d'aquella beutat única. Es trobaven mig coïbits devant d'ella, que era enraonadora i despreocupada.

Es començà a parlar de l'hereuet Llabería. Hom deia que, certa tarda, la tía parlà aixi a la neboda:

—No sé com ets, criatura. Sembla talment que 't burlis de l'hereu Llabería. Mira que és un bon partit; és l'hereu més ric de tots els pobles de la rodalía. Tú, també seràs molt rica, perque ets la pubilleta de tot lo de casa, que no és poc; demés el dot del teu pare. Què millor, doncs, que ajuntar les dues fortunes, i poder-te tenir aquí entre nosaltres, viure en aquestes terres cercades de muntanyes, però plenes de sol i de bellesa?

Amb aquestes paraules acabà la conversa, mentres la María-Pía reia, amb sa rialla característica, que la tía escoltava satisfeta, creient de bona fè en aquell casament ideat, que juntaría les dues primeres herencies d'aquelles rodalíes.

La María-Pía, més tard, contemplant el sol que s'amagava darrera les muntanyes que s'aixecaven darrera la ciutat, pensava irònicament amb aquell hereuet, de galtones vermelles, com si bufés, i reia, reia quietament recollida en l'hort silenciós, en aquella hora calmosa i melancòlica.

*
* *

La María-Pía estava contentíssima. Sentía l'alegría folla dels seus pocs anys. Tenía 'l permís de la seva tía, per a poguer-se enfilar fins al cim de la serra dels Arps, passant pel camí dels avencs. Cantava alegre, mentre preparava el brenar per ella i el Josep, el vell majordom de la casa, que devía acompanyar-la.

—Per què no convides a les noies Catxap i a les de casa Llabería?—deia la tía.

—No; és cansen, i no podríen arribar al cim.

Aquelles noies preferíen les fondalades, i ella

sempre es dalía pels cims; per çò, i perque no s'ajuntes a l'excursió l'hereuet Llaberia, havía preferit sortir amb el vell majordom.

Feia quasi una hora que caminaven, quan el Josep, amb tot l'aplom de qui dona un bon consell, digué:

—Senyoreta, pugi un ratet al matxo, o si no es cansarà molt. Tot el trós que segueix, fins al cim d'aquell turó, son pujades i espadats.

—No, no Josep, pujeu-hi vos al matxo; jo culliré herbes boscanes i belles pedres pel museu del papà.

En Josep, el vell majordom, que no havía sortit mai d'aquelles encontrades, s'admirava que una senyoreta de ciutat, feble i delicada, pugués pujar per aquelles muntanyes, i sapigués de les pedres i de les herbes.

La María-Pía, també estava admirada d'aquell paisatge. Contemplava aquells rocams despresos gorcs avall i 'ls de més enllà com si vulguessin despenyar-se. Aquelles terres, semblaven avui, després de segles, habitacions enrunades de passades generacions.

Havien arribat prop dels avencs. El majordom baixà del matxo i 's posà al costat de la senyoreta. No s'hi podia jugar, ni ésser atrevit, amb aquelles *boques de bruixa.*

—Comenci, comenci a plegar còdols; no 'ls sentirà pas arribar al fons.

—I que és hermòs, que m'agradaría baixar a l'avenc!—feu la María-Pía.

—Quin disbarat! Ningú ha pogut trobar-hi la sortida. Qui sap, on arriben!

* * *

Al cap-vespre, quan els camps prenien una color vellutada, i la nit, quieta i trista, començava a cobrir-los amb son mantell tristíssim, entrà a casa Dexems, el majordom, escabellat i amb precipitació. Poc després s'oïa el gemegar persistent de la tía. El metge, el rector, el jutge, entràren precipitadament a casa Dexems. Pel poble, corregué, amb sentiment profond, la mala nova. La María-Pía, la pubilleta, havía caigut a les profunditats d'un avenc, i no contestava a la veu dels qui la cridaven. Era morta!

Tothom la plorava, fins l'hereu Llaberia, que havía sigut despreciat per la María-Pía, com ho havien sigut tots els joves del poble.

A l'endemà, mentres les campanes, a trenc d'auba, toquen a morts, la vella Quima, que 'ls del poble coneixen per la «Bruixa», esplica al mig del carrer, en un rotllo de comares, que molts anys enrera, en aquella cova hi quedaven sepultats tots aquells que despreciaven les coses del poble.

Les comares es miraren, i sense dir-se rès, el pensament de totes coincidí en que la muntanya havía castigat a la pubilleta, per haver despreciat als joves del poble.

I, la llegenda, és manté viva.

E. MONTSALVAT.

FIGUERES

Damunt de la immensa plana,
exornada de oliveres,
que oreja la tramontana,
hi veig la ciutat galana
de Figueres.
Es la terra freturosa
enamorada de l'art;
fent-la eternament formosa
la seva volta blavosa
i el dolç mar
que, enllà lluny, entre boirina,
en holocauste s'entrega
a la platja diamantina,
la qual fendint, s'hi endevina
l'arrel grega
del sempre beneït arbre
que n'omplí segles de glòria,
ja abans de la invasió barbre,
perpetuant-ho el blanc marbre
i la història.
Els séus camps ens ofereixen
el misteri del perfum
quan mágicament floreixen,
i els nostres cors es deleixen
per la llum
vessanta d'amor i vida
que en lloc més la trobareu
com a l'Empordá, exquisida,
per l'ánima que, transida,
encar creu.
¡Ardida, nèta, llampanta,
voltada de carreteres,
a la plana flamejanta
que el nostre pas ageganta,
hi ha Figueres,
on l'oda esdevé complanta
amb la seva veu vibranta
i a l'entorn de les banderes
d'un poble fidel que canta!

SALVADOR BORRUT I SOLER.